

ข้อควรรู้เกี่ยวกับรายงานบัญชีสำนวนค้ำ

โชคชัย ทิฐิกัจจธรรม
อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

๑. คำสั่งกรมอัยการที่ ๓๐/๒๕๗๘ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๗๘ ได้กำหนดเรียกแบบ อ.ก. ๔๐ ว่า หนังสือเสนอบัญชีสำนวนที่ค้ำ ซึ่งถือว่าเป็นชื่อเรียกอย่างเป็นทางการของแบบ อ.ก. ๔๐ แต่ผู้ปฏิบัติมักจะเรียกว่า รายงานสำนวนค้ำ ต่อมาในหนังสือเวียนหลายฉบับที่เกี่ยวกับสำนวนค้ำ มักจะไม่ใช้คำว่า หนังสือเสนอบัญชีสำนวนค้ำ แต่ใช้คำเรียกที่แตกต่างกัน เช่น ใช้คำว่า “บัญชีสำนวนค้ำ” “รายงานบัญชีสำนวนค้ำ” หรือ “รายงานสำนวนค้ำ” คำเหล่านี้เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร หรือเพราะความพลั้งเผลอในการเขียน หนังสือเวียนจึงใช้ปะปนกัน ในทรรศนะของผู้เขียนเห็นว่า น่าจะเริ่มพิจารณาจากคำว่า บัญชีสำนวนค้ำเสียก่อน เหตุที่เรียกว่าบัญชีสำนวนค้ำ เพราะรูปลักษณะของหนังสือแบ่งเป็นตารางช่องต่าง ๆ ลักษณะเหมือนบัญชี เนื้อหาของหนังสือก็กล่าวถึงจำนวนสำนวนที่พนักงานอัยการได้รับไว้ในแต่ละเดือน และทำเสร็จไปเท่าใด ค้างอยู่เท่าใด ค้างเพราะเหตุใด และด้านหลังของหนังสือก็บอกรายละเอียดของสำนวนที่ค้ำว่า เป็นสำนวนประเภทใด ข้อหาอะไร รับจากที่ใดเมื่อวันที่เท่าไร ค้างเพราะเหตุใด และใครเป็นเจ้าของสำนวน จึงเรียกกันติดปากว่าบัญชีสำนวนค้ำ เมื่อเจ้าหน้าที่ทำบัญชีสำนวนค้ำเสร็จเสนอให้หัวหน้าพนักงานอัยการลงนาม กราบเรียนเสนออัยการสูงสุด จึงควรเรียกว่า รายงานบัญชีสำนวนค้ำ (มีคำว่าบัญชีติดมาด้วย) ไม่ควรเรียกว่า รายงานสำนวนค้ำ เพราะเมื่อเริ่มต้นเรียกว่าบัญชีสำนวนค้ำ ต่อมาเมื่อทำเสร็จแล้วรายงานอัยการสูงสุดทราบ จึงควรใช้คำว่า รายงานบัญชีสำนวนค้ำ คำต่อมาคำว่า “การรายงานบัญชีสำนวนค้ำ” คำนี้น่าจะใช้ในความหมายภาพกว้าง ๆ หรือภาพรวมของการรายงานที่เกี่ยวกับสำนวนค้ำซึ่งอาจไม่ได้หมายถึงตัวบัญชีสำนวนค้ำก็ได้ เช่น กล่าวถึง ปัญหาของการรายงานบัญชีสำนวนค้ำว่ามีอะไรบ้าง หรือการรายงานบัญชีสำนวนค้ำของแต่ละสำนักงานมักจะล่าช้า ไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ไม่ควรใช้คำว่า “การรายงานสำนวนค้ำ” เพราะเมื่อเริ่มต้นใช้คำว่า บัญชีสำนวนค้ำ ก็ควรใช้คำให้เหมือนกันจะได้ไม่เกิดความสับสนในคำต่าง ๆ ว่าแตกต่างกันอย่างไร

๒. การระบุเหตุสำนวนค้ำในบัญชีสำนวนค้ำ ต้องขึ้นต้นด้วยเหตุค้ำตามที่ระบุไว้ในหนังสือเวียน เช่น สอบสวนเพิ่มเติม ร่องตัว เพราะเหตุอื่น หรือ แจ้งฐานะคดี ขอเงินค่าธรรมเนียม ยื่นคำขาด ขอเอกสาร ยังไม่ได้ส่ง อื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวก เพราะเวลาทำบัญชีสำนวนค้ำ มักจะต้องทำในแบบ อ.ก. ๔๐ ก. ก่อน เมื่อได้จำนวนและสาเหตุสำนวนที่ค้ำครบแล้ว จึงนับสาเหตุที่ค้ำต่าง ๆ แล้วนำมาลงสถิติใน อ.ก. ๔๐ หรือ อ.ก. ๔๐ พ. หากขึ้นต้นด้วยเหตุค้ำที่ระบุไว้ เช่น เพราะเหตุอื่น เวลานั้นจำนวนค้ำด้วยสาเหตุดังกล่าวจะสะดวกและรวดเร็วในการนับ แต่หากไม่ได้ระบุเหตุที่ค้ำ เช่น ใช้คำพูดระบุเหตุที่ค้ำตามความเข้าใจของผู้จัดทำ เวลานั้นสถิติจะเกิดปัญหาว่าเป็นเหตุค้ำประเภทใดกันแน่ ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้ำต้องนั่งคิดว่าจะเก็บสถิติคดีค้ำดังกล่าวลงช่องใด ก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานและเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือเวียนในการลงเหตุที่ค้ำอีกด้วย

๓. เหตุที่ค้ำในคดีอาญา ยังไม่ได้สั่ง หมายถึงว่า เจ้าของสำนวนยังไม่ได้สั่ง หากเจ้าของสำนวนสั่งแล้วเสนออัยการผู้กลับกรอง หรือ เสนออัยการจังหวัด หรือ เสนออัยการพิเศษฝ่าย ต้องระบุเหตุที่ค้ำว่า เพราะเหตุอื่น เสนอผู้กลับกรอง หรือ เสนออัยการจังหวัด หรือ อัยการพิเศษฝ่าย แล้วตามด้วยวันที่ เดือน พ.ศ. ที่เสนอ หลังจากที่เสนอผู้กลับกรองหรืออัยการจังหวัดหรืออัยการพิเศษฝ่ายแล้ว หากผู้กลับกรองหรืออัยการจังหวัด หรือ อัยการพิเศษฝ่ายยังไม่พิจารณา เหตุที่ค้ำก็ต้องระบุเหมือนเดิม กล่าวคือ เพราะเหตุอื่น เสนอผู้กลับกรอง หรือ เสนออัยการจังหวัด หรือ เสนออัยการพิเศษฝ่าย แล้วตามด้วยด้วยวันที่ เดือน พ.ศ. ที่เสนอ

๔. สำนักงานอัยการภาค ๙ ได้มีหนังสือ ที่ อส ๐๐๔๑(อก๙)/๒๒๒ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ หรือมายังอัยการสูงสุดว่า สำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนราธิวาสได้ขอหารืออัยการสูงสุดผ่านมายังอธิบดีอัยการภาค ๙ กรณีการดำเนินการตามมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘๖ เมื่อได้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนในคดีที่มีการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาแล้วมีการลงสารบบ ส. ๑ และนำสำนวน ส. ๑ มาผูกรวมเข้าด้วยกันกับสำนวนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา และพนักงานอัยการได้มีความเห็นและคำสั่งในสำนวน ส. ๑ เก็บสำนวนไว้รอรายงานการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจากผู้อำนวยการสถานพินิจแล้วจึงจะมีความเห็นและคำสั่งต่อไป ซึ่งแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ มีกำหนดเวลาอย่างน้อย ๑๒ เดือน จึงขอหารือสองประการได้แก่ ประการแรกความเห็นและคำสั่งของพนักงานอัยการในสำนวน ส. ๑ ที่ให้เก็บสำนวนไว้รอรายงานการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจากผู้อำนวยการสถานพินิจในกรณีดังกล่าวถือว่าเป็นสำนวนเสร็จหรือสำนวนค้างประการที่สอง หากเป็นสำนวนค้างจะหักสำนวนดังกล่าวออกจากการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับสำนักงานได้หรือไม่ เนื่องจากเป็นการค้างตามกฎหมายที่ต้องรอแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู มิใช่เป็นการค้างเพราะการกระทำของพนักงานอัยการ อันเป็นการค้างที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของพนักงานอัยการ โดยสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนราธิวาสได้ยกสถิติสำนวนค้างของเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ มาแสดงให้เห็นว่า สำนวนค้างของสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนราธิวาสมีจำนวน ๑๙ เรื่อง โดยจำนวนดังกล่าวค้างเพราะรอการปฏิบัติตามแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจำนวน ๑๐ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๖๓ เปอร์เซนต์ของจำนวนสำนวนค้าง ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดได้ตอบข้อหารือว่า ในกรณีนี้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘๖, ๘๗ และหนังสือเวียนสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๒๗(ปผ)/ว ๑๒๗ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๕, ๖, ๗ โดยข้อหารือของสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนราธิวาสเป็นกรณีที่สำนวนการสอบสวนผูกรวมกับสำนวนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา (แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู) ตามแนวทางในหนังสือเวียนข้อ ๖ พนักงานอัยการไม่อาจสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดได้ ต้องรอระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเสียก่อนซึ่งไม่เกินหนึ่งปี หากต่อมาปรากฏว่าเด็กฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขฟื้นฟู พนักงานอัยการจึงจะสามารถสั่งสำนวนตามรูปคดี แต่หากเด็กหรือเยาวชนได้ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว พนักงานอัยการต้องพิจารณาสั่งไม่ฟ้องในสำนวนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ส่วนสำนวนการสอบสวน (ส. ๑) ต้องส่งยุติการดำเนินคดีตามหนังสือเวียน ข้อ ๕, ๖ จึงจะถือว่าเป็นสำนวนเสร็จ ดังนั้นในระหว่างที่ไม่อาจดำเนินการอย่างใดต่อสำนวนได้และต้องรอการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามที่กฎหมายกำหนด จึงต้องถือว่าเป็นสำนวนการสอบสวน ส. ๑ ดังกล่าวเป็นสำนวนค้างระหว่างจัดการ ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๖ (๑) (ปัจจุบันได้แก้ไขระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๕๐ (๑)) หนังสือกรมอัยการ ด่วนมาก ที่ มท ๑๒๐๓/ว ๙๔ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๘ และต้องลงเหตุค้างว่า ยังไม่ได้ส่งหมายเหตุระยะเวลาการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ตามด้วยวันที่ เดือน พ.ศ. และลงเหตุค้างดังกล่าวเข้าไปทุกเดือนจนกว่าเหตุค้างดังกล่าวจะหมดไป ประการต่อมา การที่สำนวนการสอบสวน ส. ๑ ค้างดังกล่าวมิได้เกิดจากการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการ แต่เป็นผลของกฎหมายที่พนักงานอัยการต้องรอการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเสียก่อนจึงจะส่งคดีต่อไปได้ ด้วยเหตุดังกล่าวในการคิดสถิติสำนวนค้างของตัวชี้วัดระดับองค์กรจึงควรต้องหักจำนวนสำนวนค้างเหตุดังกล่าวออกจากสำนวนค้างของสำนักงาน โดยสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานวิชาการ ได้เสนอแนวคิดดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการกำหนดตัวชี้วัดและติดตาม

การดำเนินงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ สำนักงานอัยการสูงสุด ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ซึ่งทางบริษัทที่ปรึกษาเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว โดยสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศซึ่งเป็นหน่วยงานที่เก็บสถิติตัวชี้วัดดังกล่าวจะเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนสำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา คงรายงานสำนวนค้างไปตามปกติ

๕. เดือนแรกที่ได้รับสำนวน หากยังไม่ได้สั่ง จะลงเหตุค้างว่า ยังไม่ได้สั่ง เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีหมายเหตุว่า เหตุใดจึงไม่สั่ง ตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(ปม)/ว ๓๓๒ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ข้อ ๓ และเหตุดังกล่าวใช้ได้ในเดือนแรกเท่านั้น เพราะเดือนต่อไปจะต้องสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามหนังสือเวียนดังกล่าวข้อ ๒ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดว่า ในเดือนหนึ่ง ๆ ให้พนักงานอัยการสั่งสำนวนคดี ทุกประเภท เช่น อาญาแพ่ง ปกครอง แรงงาน ภาษีอากร ล้มละลาย ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น หรือสั่งให้ดำเนินการใด ๆ เช่น สั่งสอบสวนเพิ่มเติม สั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหามาฟ้อง แจ้งให้ส่งเงิน ค่าธรรมเนียมความแพ่ง แจ้งฐานะคดี แจ้งให้ส่งใบแต่งตั้งนาย ฯลฯ ให้แล้วเสร็จโดยเร็วหรืออย่างช้าภายในสิ้นเดือน

๖. หนังสือกรมอัยการ ด่วนมากที่ มท ๑๒๐๓/ว ๙๔ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๘ ได้อธิบาย ตัวอย่างการลงเหตุค้างที่ต้องใช้คำว่า สั่งสอบสวนเพิ่มเติม แต่ในหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๘.๔/ว ๓๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๘ ได้อธิบายและยกตัวอย่างการลงเหตุที่ค้างว่า (๑)สอบสวนเพิ่มเติม โดยไม่มีคำว่าสั่ง ทำให้ผู้จัดทำบัญชีสำนวนค้างหลายคนสงสัยว่า ลงเหตุค้างต้องใช้คำแบบใดจึงจะถูกต้อง ในทรรศนะของผู้เขียนเห็นว่า จะใช้คำว่า สั่งสอบสวนเพิ่มเติม หรือ สอบสวนเพิ่มเติม ก็ได้ เพราะผู้อ่าน ย่อมเข้าใจในความหมายและไม่ได้มีความแตกต่างระหว่างสองคำดังกล่าว แต่เมื่อหนังสือเวียนฉบับล่าสุดที่ใช้ คำว่า สอบสวนเพิ่มเติม ก็ควรใช้คำนี้รายงานต่อไป

๗. หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๘.๔/ว ๓๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๘ ได้ แสดงตัวอย่างการลงเหตุค้างเพราะสอบสวนเพิ่มเติม แม้เป็นครั้งแรกเวลาลงเหตุค้าง ก็ต้องระบุจำนวนครั้งด้วย เช่น (๑) สอบสวนเพิ่มเติม แล้วตามด้วย วันที่ เดือน พ.ศ. ที่สั่งสอบสวนเพิ่มเติม และหากมีการสั่งสอบสวน เพิ่มขึ้นตั้งแต่ครั้งที่สองเป็นต้นไป ก็ต้องระบุเหตุผลประกอบโดยย่อไว้ในรายงานบัญชีสำนวนค้างทุกครั้งว่า มีประเด็นสอบสวนเพิ่มเติมอย่างไร ซึ่งมีผู้จัดทำบัญชีสำนวนค้างจำนวนไม่น้อย ที่ระบุเหตุค้างเมื่อสอบสวน เพิ่มขึ้นครั้งแรกจะไม่ระบุเลขครั้งที่สอบสวนเพิ่มเติม กรณีค้างเพราะรอส่งตัว ก็เช่นเดียวกันก็ต้องระบุ จำนวนครั้งเช่นเดียวกับการณค้ำเพราะสอบสวนเพิ่มเติม ไม่ว่าจะการเลื่อนรอส่งตัวจะเกิดจากพนักงานอัยการ เช่น พนักงานอัยการสั่งเลื่อนรอส่งตัวเพราะผลการสอบสวนเพิ่มเติมยังไม่มาทำให้ไม่อาจสั่งคดีได้ หรือจาก เหตุอื่น ๆ หรือสาเหตุจะเกิดจากฝ่ายผู้ต้องหา เช่น ป่วยไม่สามารถมาพบพนักงานอัยการได้ หรือมีสาเหตุอื่น ๆ และพนักงานอัยการสั่งอนุญาตให้เลื่อนการส่งตัว

๘. หนังสือกรมอัยการ ด่วนมาก ที่ มท ๑๒๐๓/ว ๙๔ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๘ ได้อธิบาย เหตุสำนวนที่ค้างเพราะสอบสวนเพิ่มเติม แต่ต่อมาอธิบดีอัยการเรียกสำนวน และพนักงานสอบสวนยังไม่ได้ ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมมาที่พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมมาแล้ว แต่อธิบดีอัยการยังไม่ได้ส่งสำนวนคืนมา ทำให้ไม่สามารถส่งสำนวนได้ ย่อมเห็นได้ว่า เหตุค้างเพราะการสอบสวน เพิ่มขึ้นยังไม่เสร็จสิ้น ก็ให้เก็บเหตุค้างเป็นสอบสวนเพิ่มเติม แต่ให้หมายเหตุให้ชัดแจ้งว่า สำนวนอธิบดีอัยการ เรียกไป แต่ถ้าพนักงานอัยการยังไม่ได้สั่งมีคำสั่งใด ๆ เลย อธิบดีอัยการเรียกสำนวนไป ก็ต้องเก็บเหตุสำนวนค้าง เป็นเหตุยังไม่ได้สั่ง และหมายเหตุให้ชัดแจ้งว่าสำนวนอธิบดีอัยการเรียกไป

๙. กรณีที่สำนวนค้างเพราะเสนออัยการสูงสุด แล้วอัยการสูงสุดสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม ก็เช่นกัน ต้องถือว่า เหตุค้างเพราะเสนออัยการสูงสุดยังไม่เสร็จสิ้น เพราะเมื่อพนักงานอัยการได้สั่งให้พนักงานสอบสวน สอบสวนเพิ่มเติมและได้รับผลแล้ว ก็ต้องส่งผลให้อัยการสูงสุดพิจารณาดำเนินการ เหตุที่ค้างจึงต้องลงว่า

เพราะเหตุอื่น เสนออัยการสูงสุด ตามด้วยวันที่ เดือน พ.ศ. แล้วหมายเหตุว่า อสส. ส่งสอบสวนเพิ่มเติมเมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. ที่สั่ง

๑๐. ตามหนังสือกรมอัยการ ที่ น.ว. ๓๔/๒๔๘๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๘๙ ข้อ ๒ กำหนดให้ พนักงานอัยการที่ได้เตือนให้พนักงานสอบสวนส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติม ๓ ครั้ง หากยังไม่ได้รับทราบเหตุที่ ล่าช้าควรรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งกำชับพนักงานสอบสวน หนังสือกรมอัยการ ที่ มท ๑๒๐๓/ว ๕๐ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ข้อ ๒ กำหนดให้สำนวนคดีอาญาทุกประเภท กรณีค้างเพราะเหตุสั่ง สอบเพิ่มเติมหรือรอการส่งตัว ถ้าได้มีการเตือนถึงผู้บังคับบัญชาในระดับสูงกว่าพนักงานสอบสวนแล้ว ให้แต่ละ ที่ทำการหมายเหตุไว้ในรายงานบัญชีสำนวนค้างทุกครั้ง และกรณีไม่ได้รับความร่วมมือจากพนักงานสอบสวนก็ ให้ทำบันทึกรายงานตามลำดับชั้นจนถึงกรมอัยการ เพื่อกรมอัยการจะได้ประสานงานกับกรมตำรวจต่อไป หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส(สผส.)๐๐๑๘/ว ๙๓ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๐ กำหนดว่า ในคดีอาญากรณีที่ได้มีการเตือนไปแล้วถึง ๓ ครั้ง ก็ยังไม่ได้รับทราบเหตุที่ล่าช้านั้น ในส่วนภูมิภาคให้รายงาน ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อกำชับพนักงานสอบสวนต่อไป ส่วนในส่วนกลางให้ถือปฏิบัติโดยอนุโลม และกรณีค้าง เพราะสั่งสอบสวนเพิ่มเติมหรือรอการส่งตัว ถ้าได้มีการเตือนถึงผู้บังคับบัญชาในระดับสูงกว่าพนักงานสอบสวนแล้ว ให้แต่ละสำนักงานหมายเหตุไว้ในรายงานบัญชีสำนวนค้างทุกครั้ง และกรณีไม่ได้รับความร่วมมือจากพนักงาน สอบสวน ก็ให้ทำบันทึกรายงานตามลำดับชั้นจนถึงสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อสำนักงานอัยการสูงสุดจะได้ ประสานงานกับกรมตำรวจต่อไป แต่ในปัจจุบันเมื่อพนักงานอัยการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมและพนักงานสอบสวน ไม่ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนด พนักงานอัยการจะส่งหนังสือเตือนไปยังผู้กำกับ การสถานีตำรวจ หากมีหนังสือเตือนถึงสามครั้งแล้วพนักงานสอบสวนยังไม่แจ้งเหตุที่ล่าช้าและไม่ส่งผล การสอบสวนเพิ่มเติม พนักงานอัยการจะแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนที่เหนือกว่าผู้กำกับการ สถานีตำรวจซึ่งได้แก่ผู้บังคับการตำรวจ มีปัญหาว่าหากพนักงานสอบสวนยังไม่แจ้งเหตุที่ล่าช้าและไม่ส่งผลการ สอบสวนเพิ่มเติมอีก พนักงานอัยการจะต้องมีหนังสือแจ้งไปยังผู้บัญชาการตำรวจหรือผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค หรือจะต้องแจ้งผู้บังคับการให้ทราบสามครั้ง หากพนักงานสอบสวนยังไม่แจ้งเหตุที่ล่าช้าและไม่ส่งผลการ สอบสวนเพิ่มเติมอีก พนักงานอัยการจะต้องมีหนังสือแจ้งไปยังผู้บัญชาการตำรวจหรือผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค หรือจะต้องแจ้งผู้บังคับการให้ทราบสามครั้ง หากพนักงานสอบสวนยังไม่แจ้งเหตุที่ล่าช้าและไม่ส่งผลการ สอบสวนเพิ่มเติมอีก พนักงานอัยการจะแจ้งไปยังผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หากพนักงานสอบสวนยังไม่แจ้งเหตุที่ล่าช้าและไม่ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติม ครั้งที่สี่พนักงานอัยการจะแจ้งไปยัง ผู้บังคับการตำรวจ หากพนักงานสอบสวนยังไม่แจ้งอีก ครั้งที่ห้าพนักงานอัยการควรแจ้งไปยังผู้บัญชาการ ตำรวจหรือผู้บัญชาการตำรวจภาคแล้วแต่กรณี หากยังไม่ได้รับผลการสอบสวนเพิ่มเติม ครั้งที่หกพนักงาน อัยการควรแจ้งไปยังผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หากพนักงานสอบสวนยังไม่แจ้งอีก ครั้งที่เจ็ดก็ให้ทำบันทึก รายงานตามลำดับชั้นจนถึงสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อสำนักงานอัยการสูงสุดจะได้ประสานงานสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติต่อไป โดยการแจ้งเตือนแต่ละครั้งควรมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งเดือน ตามหนังสือ สำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(ปผ)/ว ๓๓๒ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้เพื่อมิให้สำนวนค้างอยู่ที่ พนักงานอัยการนานเกินไป

๑๑. การลงเหตุที่ค้างในบัญชีชี้แจงเหตุที่สำนวนค้าง (อ.ก. ๔๐ ก.) กรณีเหตุค้างสั่งสอบสวนเพิ่มเติม ต้องลงวันที่ที่ออกหนังสือสั่งสอบสวนเพิ่มเติมกำกับไว้ แตกต่างจากกรณีเหตุค้างรอส่งตัว ที่ลงวันที่ซึ่งเป็น วันกำหนดให้ส่งตัวผู้ต้องหา

๑๒. กรณีสำนวนค้างเพราะรอส่งตัว หากผู้ต้องหาไม่มารายงานตัวตามนัด พนักงานอัยการก็ ต้องแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาหลบหนีหรือพนักงานสอบสวนไม่สามารถส่งตัวให้ พนักงานอัยการได้ พนักงานอัยการก็ต้องแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งดำเนินรูปพรรณพร้อมหมายจับมาให้ พนักงานอัยการเพื่อส่งต่อไป ซึ่งถือเป็นการจัดการให้ได้ตัวมา จึงไม่เป็นสำนวนค้างตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด

ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๕๐ (๓) เมื่อเป็นสำนวนค้ำก็ไม่ต้องรายงานลงใน อ.ก. ๔๐ ก. แต่จะทำให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ เมื่อไม่ได้ลงว่าเป็นสำนวนค้ำแล้ว หากแจ้งไปยังพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานสอบสวนเพิกเฉยไม่ส่งตำหนิรูปพรรณพร้อมหมายจับเหตุมาให้ พนักงานอัยการอาจจะลืมหรือไม่ให้ความสำคัญกับสำนวนนั้นต่อไปเพราะเห็นว่าเป็นสำนวนเสร็จแล้ว จึงไม่มีหนังสือเตือนไปยังพนักงานสอบสวน ทำให้ไม่มีการจับตัวผู้ต้องหา ดังนั้น พนักงานอัยการจึงควรตระหนักในเรื่องนี้ โดยติดตามและส่งหนังสือเตือนให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามที่แจ้งไป และหัวหน้าอัยการก็ควรแจ้งเตือนพนักงานอัยการมิให้หลงลืม

๑๓. หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๘.๔/ว ๓๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๘ ได้กล่าวถึงการกรอกข้อมูลในบัญชีแจ้งเหตุที่สำนวนค้ำว่า เพื่อให้การกรอกข้อมูลลงในบัญชีแจ้งเหตุที่สำนวนค้ำสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงให้แก้ไขเพิ่มเติมวิธีการกรอกข้อมูลลงในแบบพิมพ์ดังกล่าว เฉพาะในช่อง “เหตุที่ค้ำ” และช่อง “เดือน ครั้งที่ วันเดือนปี” ดังต่อไปนี้ ในช่อง “เหตุที่ค้ำ” และช่อง “เดือน ครั้งที่ วันเดือนปี” ให้ลงเหตุที่สำนวนค้ำครั้งสุดท้ายและการปฏิบัติต่อสำนวน เฉพาะที่ได้ดำเนินการในเดือนที่รายงานเท่านั้น โดยไม่ต้องลงเหตุที่ค้ำและการปฏิบัติต่อสำนวนซ้ำกับเดือนก่อน ๆ ที่ผ่านมา แต่มักจะมีผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้ำที่รายงานเกิน เช่น ในคดีอาญามีการสั่งสอบสวนเพิ่มเติม แต่พนักงานสอบสวนไม่ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติม พนักงานอัยการมีหนังสือเตือนให้ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติม ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้ำลงเหตุค้ำเดือนครั้งที่ ๑ แล้วตามด้วยวันที่ เดือน พ.ศ. ที่สั่ง เดือนถัดไปพนักงานสอบสวนก็ยังไม่ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมอีก โดยไม่แจ้งเหตุที่ล่าช้า พนักงานอัยการมีหนังสือเตือนให้ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมอีก ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้ำก็ลงเหตุค้ำเดือนครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ซึ่งความจริงแล้วตามหนังสือเวียนที่กล่าวมาลงเฉพาะเดือนครั้งสุดท้ายเท่านั้น เพราะรายงานบัญชีสำนวนค้ำส่งไปยังอธิบดีอัยการ และอัยการสูงสุด อยู่แล้วและผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจรายงานบัญชีสำนวนค้ำของอธิบดีอัยการหรืออัยการสูงสุด ก็สามารถดูรายงานบัญชีสำนวนค้ำของเดือนก่อน ๆ ที่ส่งมาได้ ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้ำจึงไม่จำเป็นต้องลงเหตุที่ค้ำและการปฏิบัติต่อสำนวนซ้ำกับเดือนก่อน ๆ ที่ผ่านมา ทำให้เสียเวลาในการตรวจทานของผู้จัดทำ สิ้นเปลืองกระดาษ สิ้นเปลืองหมึกพิมพ์ โดยไม่จำเป็น และเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือเวียนที่กล่าวมา

๑๔. มีผู้จัดทำบัญชีสำนวนค้ำจำนวนไม่น้อยที่มักจะเข้าใจผิดว่า สาเหตุค้ำในคดีอาญา ที่ลงว่า เพราะเหตุอื่น จะต้องเป็นกรณีที่ค้ำเพราะเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ ผบ.ตร. หรือ อัยการสูงสุดเท่านั้น โดยผู้จัดทำไปดัดตัวอย่างการลงเหตุสำนวนค้ำ จากหนังสือเวียนกรมอัยการ ด่วนมาก ที่ มท ๑๒๐๓/ว ๙๔ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๘ ความจริงแล้วในหนังสือเวียนดังกล่าวเพียงแต่ยกตัวอย่างเท่านั้น ในทหระณะของผู้เขียนเห็นว่า สาเหตุค้ำเพราะเหตุอื่นไม่ได้มีความหมายจำกัดเฉพาะต้องเป็นกรณีเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ ผบ.ตร. หรือ อัยการสูงสุด เพียงเท่านั้น ความหมายเหตุค้ำ เพราะเหตุอื่น หมายถึง กรณีที่ไม่เข้าสาเหตุค้ำ ๓ ประการ ซึ่งได้แก่ ยังไม่ได้สั่ง รอส่งตัว สอบสวนเพิ่มเติม จึงต้องจัดเข้ากรณีค้ำเหตุสุดท้ายได้แก่ เพราะเหตุอื่น ผู้ที่คิดแบบ อ.ก. ๔๐ ตอนที่คิดคงเผื่อไว้ว่า ในอนาคตอาจมีกรณีใหม่ ๆ เกิดขึ้น จึงคิดสาเหตุค้ำ เพราะเหตุอื่น เพื่อให้ครอบคลุมและจัดเก็บสถิติลงในเหตุค้ำได้ ในปัจจุบันมีบางสำนักงานลงเหตุค้ำว่า เพราะเหตุอื่น พิมพ์ฟ้องไม่ทัน

๑๕. ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๓๕ (คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีวิสามัญฆาตกรรม) กำหนดให้พนักงานอัยการรอการสั่งคดีที่ราษฎรถูกกล่าวหาว่ามีเจตนาฆ่าเจ้าพนักงานจนกว่าอัยการสูงสุดจะมีคำสั่งในคดีวิสามัญฆาตกรรมที่เกี่ยวข้องกัน เสียก่อน แต่มีผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้ำบางคนลงเหตุค้ำใน อ.ก. ๔๐ ก. ว่า เพราะเหตุอื่น รอการสั่งคดี ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๓๕ แล้วไม่ลงวันที่ เดือน พ.ศ. ที่รายงานกำกับไว้ ซึ่งในทหระณะของผู้เขียนเห็นว่า เหตุค้ำเพราะเสนออัยการสูงสุด ยังต้องลงวันที่ เดือน

พ.ศ. ที่เสนอไว้ ดังนั้นในกรณีที่ต้องรอคำสั่งในคดีวิสามัญฆาตกรรมของอัยการสูงสุด ก็ควรต้องลงวันที่ เดือน พ.ศ. กำกับไว้ด้วย เช่น การรายงานบัญชีสำนวนค้างครั้งแรกของสำนวนนี้ก็ลงวันที่ เดือน พ.ศ. ที่รายงาน ส่วนเดือนต่อไปหากอัยการสูงสุดยังไม่มีคำสั่งในคดีวิสามัญฆาตกรรมสำนวนดังกล่าวก็จำเป็นจะต้องรอต่อไป และก็ต้องลงเหตุค้างเดิม และลงวันที่ เดือน พ.ศ. ที่รายงานไว้ของเดือนก่อน ทั้งนี้การลงวันที่ เดือน พ.ศ. จะทำให้รู้ว่าสำนวนดังกล่าวรอการสั่งคดีมานานเท่าใดแล้ว

๑๖. สำนวนที่พนักงานอัยการสั่งแล้วแต่ยังไม่ไต่ยื่นฟ้องต่อศาล จะถือว่าสำนวนเสร็จแล้วหรือไม่ มักจะมีพนักงานอัยการหลายคนเข้าใจว่า สั่งเสร็จแล้วกับสำนวนเสร็จ คือเรื่องเดียวกัน และมักจะเกิดการโต้เถียงกันระหว่างพนักงานอัยการกับผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างเพราะพื้นฐานความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ในคดีแพ่งมีหนังสือเวียนสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๒๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ กำหนดไว้ชัดเจนว่า คดีเสร็จได้แก่ ๑. คดีที่มีคำสั่งไม่รับดำเนินคดีและส่งเรื่องคืน หรือโอนสำนวนคดี ๒. คดีที่มีคำสั่งรับว่าต่างแก่ต่างและยื่นฟ้องหรือยื่นคำให้การหรือยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเริ่มคดี ๓. คดีอนุญาโตตุลาการ คดีขอเฉลี่ยทรัพย์ ที่มีคำสั่งรับว่าต่างหรือแก่ต่าง ๔. งานตอบข้อหาหรือที่มีคำสั่งตอบข้อหาหรือส่งเรื่องคืนหรือโอนสำนวนข้อหาหรือไปยังสำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย นอกนั้นถือว่าค้าง แต่ในระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ไม่ได้ระบุว่าคดีอาญาเสร็จได้แก่อะไรบ้าง คงมีข้อ ๑๕๐ ที่ระบุว่าคดีค้างจัดการได้แก่คดีอะไร เกี่ยวกับคดีเสร็จในคดีอาญามีความเข้าใจผิดบางประการ เช่น สำนวน ส. ๑ ที่ผู้ต้องหาฝากขังอยู่พนักงานอัยการสั่งฟ้องแล้วแต่ยังไม่ยื่นฟ้องต่อศาล โดยมีข้อขัดข้องต้องยื่นฟ้องต่อศาลในเดือนถัดไป จะถือว่าเป็นสำนวนเสร็จหรือไม่ ผู้เขียนขอให้สังเกตว่า สำนวน ส. ๑ ที่มีการรอสั่งตัว แม้พนักงานอัยการได้สั่งฟ้องและพิมพ์ฟ้องเสร็จแล้ว แต่ยังไม่ไต่ยื่นฟ้องเพราะยังไม่ถึงกำหนดนัดส่งตัวในเดือนถัดไป ยังต้องจัดเก็บสถิติเป็นสำนวนค้างในเหตุรอสั่งตัวจนกว่าจะได้ยื่นฟ้องจึงจะถือว่าเป็นสำนวนเสร็จ ดังนั้นเมื่อสำนวน ส. ๑ พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องเสร็จแล้วแต่ยังไม่ไต่ยื่นฟ้อง ก็ยังถือไม่ได้ว่าเป็นสำนวนเสร็จ จนกว่าจะได้ยื่นฟ้องจึงจะถือเป็นสำนวนเสร็จ โดยเหตุที่ค้างขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของแต่ละสำนวน เช่น เพราะเหตุอื่น หมายเหตุ พิมพ์ฟ้องไม่ทันเพราะมีปริมาณคดีที่ฟ้องเป็นจำนวนมาก แล้วตามด้วยวัน เดือน ปี ที่รายงาน ที่ผู้เขียนกล่าวมาคงเป็นเพียงกรณีสำนวน ส. ๑ ที่พนักงานอัยการสั่งฟ้อง หากเป็นกรณีสั่งไม่ฟ้อง จะถือว่าเสร็จเมื่อใด หรือกรณีสำนวน ส. ๒ หรือ ส. ๓ จะถือว่าเสร็จเมื่อใดแตกต่างจาก ส. ๑ อย่างไร ผู้เขียนจะได้เขียนบทความอธิบายรายละเอียดในมุมมองของผู้เขียนในโอกาสต่อไป

๑๗. กรณีคดีอาญาดำเนินการไม่เสร็จภายใน ๖ เดือน คดีแพ่งดำเนินการไม่เสร็จภายใน ๓ เดือน นับแต่วันรับสำนวน จะต้องทำบันทึกการรายงานชี้แจงเหตุขัดข้องโดยละเอียด แต่ในหนังสือกรมอัยการ ที่ มท ๑๒๐๓/ว ๕๐ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๒ และหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส(สฟสท.) ๐๐๑๘/ว ๙๓ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ก็ไม่ได้ยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจน ซึ่งยังมีผู้ปฏิบัติหลายคนมีปัญหาในทางปฏิบัติว่าจะนับอย่างไรดี ในทฤษฎีส่วนตัวของผู้เขียนเห็นว่า เพื่อให้เข้าใจง่าย ๆ และเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติ การนับระยะเวลาให้นับวันชนวัน เดือนชนเดือน ยกตัวอย่าง สำนวนที่รับในวันที่ ๒ มกราคม จะครบ ๖ เดือน ในวันที่ ๒ กรกฎาคม ดังนั้น บัญชีสำนวนค้างของเดือนกรกฎาคม หากสำนวนดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ จะต้องมีการบันทึกชี้แจงเหตุขัดข้อง แต่ผู้จัดทำบัญชีสำนวนค้างบางคนก็ยังสงสัยว่า หากสำนวนดังกล่าวรับวันที่ ๑ มีนาคม จะครบ ๖ เดือนเมื่อใด ผู้เขียนเห็นว่า กรณีนี้ควรเป็นข้อยกเว้นของหลักนับวันชนวัน เดือนชนเดือน กล่าวคือ สำนวนนี้จะครบ ๖ เดือนในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ไม่ใช่วันที่ ๑ กันยายน เพราะถือว่าเมื่อรับวันที่ ๑ มีนาคม ซึ่งเป็นวันแรกของเดือนจึงครบ ๑ เดือนในวันที่ ๓๑ มีนาคม เพราะฉะนั้นบัญชีสำนวนค้างในเดือนสิงหาคม จะต้องรายงานสำนวนค้างดังกล่าวหากสำนวนดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ แต่หากรับสำนวนวันที่ ๓๑ มีนาคมซึ่งเป็นวันสุดท้ายของเดือน สำนวนก็จะครบ ๖ เดือนในวันที่ ๓๐ กันยายนเนื่องจากเดือนกันยายนไม่มีวันที่ ๓๑

และหากรับสำนวนในวันที่ ๓๑ สิงหาคม สำนวนจะครบ ๖ เดือนในวันที่ ๒๘ หรือ ๒๙ กุมภาพันธ์ของปีถัดไป เนื่องจากเดือนกุมภาพันธ์ไม่มีวันที่ ๓๑ ส่วนสำนวนค้างคดีแพ่งหรือคดีปกครองก็ใช้หลักการนับอย่างเดียวกัน

๑๘. สำหรับบันทึกรายงานชี้แจงเหตุขัดข้องดังกล่าว ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้าง ควรจัดทำในภาพรวมของทั้งสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายหรือสำนักงานอัยการจังหวัด แล้วแต่กรณี โดยเรียงลำดับเลขรับสำนวนจากน้อยไปหามาก จากเก่าไปหาใหม่ มิใช่ให้เจ้าของสำนวนแต่ละคนต่างทำบันทึกรายงานชี้แจงเหตุที่สำนวนค้างแล้วแนบไปกับรายงานบัญชีสำนวนค้างของสำนักงาน

๑๙. มีผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างจำนวนไม่น้อยที่เข้าใจว่า กรณีสำนวนค้างคดีอาญาที่ค้างเกิน ๖ เดือนแล้ว ต่อมาเสนออัยการสูงสุด ไม่จำเป็นต้องทำบันทึกรายงานชี้แจงเหตุขัดข้อง ซึ่งตามหนังสือกรมอัยการที่ มท ๑๒๐๓/ว ๕๐ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๒ และหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส (สฝสท.) ๐๐๑๘/ว ๙๓ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ไม่ได้กล่าวยกเว้นว่ากรณีที่ค้างเกิน ๖ เดือน และเสนออัยการสูงสุด ไม่จำเป็นต้องทำบันทึกดังกล่าว ในพระคณະของผู้เขียนจึงเห็นว่า แม้เสนออัยการสูงสุดก็ยังต้องทำบันทึกรายงานชี้แจงเหตุขัดข้อง

๒๐. ตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(พก)/๑๗๓๓๖ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ สำนวนการสอบสวนคดีฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เมื่อพนักงานสอบสวนได้สอบสวนเสร็จ แต่ผู้ต้องหาอยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์หรือการฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พนักงานอัยการจะไม่รับสำนวนการสอบสวนด้วยเหตุผลว่ายังไม่มีผลการฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่ได้ เพราะพระราชบัญญัติฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๙ วรรคสี่ ได้บัญญัติยกเว้นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๒ วรรคสาม โดยให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเมื่อสอบสวนเสร็จโดยไม่ต้องส่งตัวผู้ต้องหาไปด้วย ไม่ว่าคดีจะอยู่ในระหว่างการตรวจพิสูจน์และการฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เพียงแต่แจ้งให้ทราบว่าผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ ณ ศูนย์ฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือการควบคุมตัวอยู่แห่งใด ดังนั้น เมื่อพนักงานอัยการรับสำนวนคดีฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้วแต่ยังไม่มีการตรวจพิสูจน์หรือผลการฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สำนวนดังกล่าวพนักงานอัยการจะสั่งชะลอการฟ้องไม่ได้ ควรสั่งสอบสวนเพิ่มเติมให้พนักงานสอบสวนส่งเอกสารดังกล่าว ต่อมาเมื่อพนักงานอัยการได้รับเอกสารแล้วจึงพิจารณาสั่งชะลอการฟ้อง เมื่อชะลอการฟ้องแล้วถือว่าเป็นสำนวนสั่งคดีเสร็จทั้งจำนวนเรื่องและจำนวนคน

นอกจากนั้นยังมีหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(พก)/ว ๓๕๔ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ กล่าวว่า ตามพระราชบัญญัติฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาเข้ารับการตรวจพิสูจน์การเสพติดหรือติดยาเสพติดแล้วคณะอนุกรรมการฯ จะทำการตรวจพิสูจน์ดังกล่าว หากปรากฏผลการตรวจว่าผู้ต้องหาเสพติดหรือติดยาเสพติดคณะอนุกรรมการฯ จะจัดทำแผนการฟ้นฟูฯ และเข้าสู่กระบวนการฟ้นฟูฯ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ จะแจ้งผลการตรวจให้พนักงานอัยการทราบ ระหว่างนั้นมาตรา ๑๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติว่า ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนคดีต่อไป ดังนั้นการสอบสวนจึงยังคงดำเนินต่อไป โดยแยกการสอบสวนคดีอาญานอกจากกระบวนการฟ้นฟูฯ เมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนมายังพนักงานอัยการ โดยไม่ต้องส่งตัวผู้ต้องหาไปด้วยและแจ้งให้ทราบว่าผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ ณ ศูนย์ฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์การฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือการควบคุมตัวอยู่แห่งใด อันเป็นการยกเว้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๒ เรื่องดังกล่าวนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดได้เคยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ อส(สฝปผ.)๐๐๑๘/ว ๔๖ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๖ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและสำนักงานคดียาเสพติดได้จัดทำคู่มือมาตรฐานการดำเนินคดียาเสพติดว่าด้วยการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ วางแนวปฏิบัติไว้แล้ว

อนึ่ง ปัจจุบันพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ ยกเลิกโดยประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒๑. ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการไต่ถามและประนอมข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เมื่อสำนักงานอัยการพิเศษฝ่าย หรือสำนักงานอัยการจังหวัด และคดีไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๙ ให้มีหนังสือแจ้ง สคช. หรือ อจ.สคช. แล้วแต่กรณี โดยเร็ว เพื่อดำเนินการไต่ถามและประนอมข้อพิพาทโดยไม่ต้องส่งสำนวนไปด้วย ส่วนข้อ ๘ วรรค ๔ กำหนดว่า ภายหลังจากดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีอาญาพิจารณาสั่งคดีนั้นต่อไปตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ โดยไม่ต้องรอผลการไต่ถามและประนอมข้อพิพาท และเมื่อมีคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ให้มีหนังสือแจ้ง สคช. หรือ อจ.สคช. แล้วแต่กรณี ทราบทันที ดังนั้น เมื่อพนักงานอัยการได้แจ้งให้ อจ.สคช. หรือ อจ.คช. ได้ทราบแล้ว หากจำเป็นต้องสอบสวนเพิ่มเติมก็ดำเนินการส่งไปได้เลย ไม่ต้องรอผลการไต่ถามฯ หรือหากจะสั่งฟ้องก็เช่นกัน ก็ดำเนินการสั่งฟ้องและยื่นฟ้องได้เลย แต่บางคนอาจจะสงสัยว่า หากยื่นฟ้องไปโดยไม่รอผลการไต่ถามฯ แล้วการไต่ถามฯ จะมีประโยชน์อันใด ตามระเบียบข้อ ๘ ไม่ได้มุ่งประสงค์ให้การไต่ถามและประนอมข้อพิพาทเป็นตัวตั้งหรือทำให้การดำเนินคดีต้องช้าลง หากอยู่ระหว่างการไต่ถามและประนอมข้อพิพาทแล้ว พนักงานอัยการยื่นฟ้องไป จำเลยก็สามารถไปแถลงศาลว่ามีการไต่ถามในชั้นพนักงานอัยการ และขอให้ศาลได้ไต่ถามต่อไป ซึ่งก็จะทำให้สำนวนคดีไม่มาค้ำที่พนักงานอัยการ เพราะมีการไต่ถามหลายคดีที่ทำให้คดีมาค้ำอยู่ที่พนักงานอัยการ บางคดีไต่ถามขอผ่อนชำระเงินเป็นเวลา ๑ ปี บางคดีขอผ่อนชำระหลายเดือนแต่สุดท้ายก็ไม่ผ่อนชำระอีก ทำให้การไต่ถามและประนอมข้อพิพาทต้องยุติลงและทำให้การสั่งคดีของพนักงานอัยการต้องล่าช้าออกไป เพราะฉะนั้นในบัญชีสำนวนค้างจึงไม่ควรมีเหตุค้างว่า เพราะเหตุอื่นรอการไต่ถาม

๒๒. ตามระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้กล่าวถึงการรายงานสำนวนค้างไว้ในข้อ ๑๔ โดยในวรรคท้ายได้กำหนดให้ หัวหน้าพนักงานอัยการต้องส่งรายงานบัญชีสำนวนค้างประจำเดือน ตามแบบและวิธีการที่กรมอัยการกำหนดไปยังกรมอัยการภายในวันทำการที่ห้าของเดือนถัดไป ต่อมาระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๖ วรรคท้าย ก็ยังยึดถือหลักการนี้ โดยกำหนดให้หัวหน้าพนักงานอัยการต้องส่งรายงานบัญชีสำนวนค้างประจำเดือนตามแบบและวิธีการที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในวันทำการที่ห้าของเดือนถัดไป ซึ่งเมื่ออ่านระเบียบดังกล่าวแล้วมีผู้ปฏิบัติหลายคนสงสัยว่าจะปฏิบัติได้อย่างไร เพราะคำว่าไปยังชวนทำให้เข้าใจว่า ไปถึงสำนักงานอัยการสูงสุดภายในวันทำการที่ห้าของเดือนถัดไป ซึ่งในทางปฏิบัติการส่งรายงานบัญชีสำนวนค้างต้องผ่านผู้บังคับบัญชาหลายระดับ ทำให้รายงานบัญชีสำนวนค้างไม่อาจไปถึงสำนักงานอัยการสูงสุดภายในวันทำการที่ห้าของเดือนถัดไปได้ กรณีนี้ยังมีหนังสือกรมอัยการ ด่วนมาก ที่ มท ๑๒๐๓/ว ๙๔ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๘ เรื่องแนวทางปฏิบัติตามระเบียบและวิธีการที่กรมอัยการกำหนดตามระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งหนังสือฉบับนี้ได้ออกเวียนภายหลังจากระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่บังคับใช้ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๘ โดยในหนังสือกรมอัยการ ด่วนมาก ที่ มท ๑๒๐๓/ว ๙๔ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๘ ได้ระบุไว้ในหน้าที่ ๔๖ ว่าการเสนอ อ.ก. ๔๐ เป็นหน้าที่ของอัยการจังหวัด ต้องส่งรายงานแบบ อ.ก. ๔๐ พร้อมด้วยสำเนาหนึ่งฉบับเสนอต่ออัยการพิเศษประจำเขตทุก ๆ เดือน โดยให้ส่งแบบรายงาน อ.ก. ๔๐ ออกจากสำนักงานของตนภายใน ๕ วันทำการของเดือนใหม่ โดยไม่นับรวมวันหยุดราชการ และแม้ไม่มีสำนวนค้างจัดการ ก็ให้ส่งบัญชีสำนวนที่ค้างไปด้วย ทำให้เกิดเนื้อหาขัดกันระหว่างระเบียบฯ ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา ปี ๒๕๔๗ กับหนังสือเวียนกรมอัยการ ด่วนมาก ที่ มท

๑๒๐๓/ว ๙๔ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๘ อย่างไรก็ดี ปัจจุบันปัญหาดังกล่าวได้หมดไป โดยระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๕๐ วรรคสุดท้าย ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ให้หัวหน้าพนักงานอัยการต้องส่งรายงานบัญชีสำนวนค้างประจำเดือนตามแบบและวิธีการที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดภายในวันทำการที่ห้าของเดือนถัดไปโดยผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และให้อธิบดีอัยการเสนอรายงานบัญชีสำนวนค้างดังกล่าวไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในวันที่สิบห้าของเดือนเดียวกัน แม้ไม่มีสำนวนค้างก็ให้ส่งรายงานบัญชีสำนวนค้างไปด้วย

๒๓. กรณีรับสำนวน ส. ๒ ตอนต้นเดือนมาแล้วยังไม่ได้สั่ง ต่อมากลางเดือนเจ้าหน้าที่ตำรวจจับผู้ต้องหาได้และส่งตัวมา พนักงานอัยการรับมาเป็นสำนวน ส. ๑ ต้องนำมาผูกรวมกับสำนวน ส. ๒ เดิม พนักงานอัยการควรสั่งในสำนวน ส. ๒ ว่าเป็นสำนวนเดียวกับสำนวน ส. ๑ เลขรับที่... รวมสั่งสำนวนใน ส. ๑ ดังกล่าว ทั้งนี้ สำนวน ส. ๒ ดังกล่าวก็จะเสร็จไป ไม่เป็นสำนวนค้างเมื่อถึงปลายเดือน และหากถึงปลายเดือนยังไม่สามารถสั่ง ส. ๑ ได้ ส. ๑ ดังกล่าวก็จะเป็นสำนวนค้าง ส่วน ส. ๒ ถือเป็นสำนวนเสร็จ แต่หากไม่สั่ง ส. ๒ ว่ารวมสั่งในสำนวน ส. ๑ พอถึงปลายเดือนสำนวนดังกล่าวจะถือเป็นสำนวนค้างตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๕๐ และหากยังไม่ได้สั่ง ส. ๑ ด้วย สถิติที่เก็บปลายเดือนก็จะค้างทั้งสองสำนวน ดังนั้น กรณีนี้จึงขึ้นอยู่กับการทำงานของพนักงานอัยการด้วย

๒๔. ในคดีแพ่งมีเหตุที่ค้าง ๖ ประการ แต่ถ้าเหตุค้างมีตั้งแต่ ๒ ประการขึ้นไป ผู้จัดทำจะเก็บสถิติลงในช่องไหนของ อ.ก ๔๐ พ. เช่น ระบุเหตุค้างว่า ขอเงินค่าธรรมเนียมและขอเอกสาร ตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๒๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ แต่ในแบบรายงานบัญชีสำนวนค้างคดีแพ่ง (อ.ก. ๔๐ พ.) เรียงลำดับเหตุค้างไว้ว่า แจ้งฐานะคดี ขอเงินค่าธรรมเนียม ยื่นคำขาด ขอเอกสาร ยังไม่ได้สั่ง อื่น ๆ ในพรรณนะของผู้เขียนเห็นว่า หากมีกรณีเหตุค้างมากกว่า ๒ ประการขึ้นไป ก็ควรจะเก็บสถิติลงในลำดับแรกก่อน เช่น กรณีที่ยกตัวอย่างหากมีกรณีขอเงินค่าธรรมเนียมและขอเอกสาร ก็ควรเก็บสถิติในแบบ อ.ก. ๔๐ พ. ว่า มีกรณีที่ค้างเพราะขอเงินค่าธรรมเนียมจำนวน ๑ เรื่อง

๒๕. ในคดีแพ่งการระบุเหตุที่ค้างนอกจากจะต้องระบุเหตุที่ค้างแล้วยังต้องลงวันที่กำกับ เช่น ขอเอกสาร แล้วตามด้วยวันที่ เดือน พ.ศ. ที่ออกหนังสือขอเอกสาร แต่หากไม่ได้มีหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรก็ใช้วันที่สั่งหรือแจ้งด้วยวาจา เช่นเดียวกับกรณีเหตุค้าง อื่น ๆ เรียกพยานมาพบ แล้วตามด้วยวันที่ เดือน พ.ศ. ที่ออกหนังสือแจ้งให้พยานมาพบ แต่หากไม่ได้แจ้งเป็นหนังสือก็ลงวันที่สั่งหรือแจ้งด้วยวาจากำกับไว้ เช่น วันที่ที่โทรศัพท์เรียกพยานให้มาพบ แต่ไม่ใช่วันที่พยานมาพบ ยกตัวอย่าง บัญชีสำนวนค้างเดือนมกราคม เจ้าของสำนวนโทรศัพท์ติดต่อเรียกพยานมาพบในวันที่ ๒๕ มกราคม โดยกำหนดให้มาพบในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ในบัญชีสำนวนค้างระบุว่า อื่น ๆ เรียกพยานมาพบ แล้วตามด้วยวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ซึ่งถือว่าไม่ถูกต้อง และทำให้ผู้ตรวจรายงานบัญชีสำนวนค้างเข้าใจผิดว่า สำนวนดังกล่าวไม่มีการสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดในเดือนมกราคม ตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(ปผ)/ว ๓๓๒ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕

๒๖. กรณีต่อมาในคดีแพ่งมีพยานบุคคลที่พนักงานอัยการต้องนัดพยานมาสอบจำนวน ๓ ปาก แต่สอบพยานได้เพียงจำนวน ๑ ปาก ที่เหลือนัดไปสอบในเดือนถัดไป ใน อ.ก. ๔๐ ก. ลงเหตุค้างว่า อื่น ๆ รอสอบพยานเพิ่มเติม แล้วตามด้วยวันที่ เดือน พ.ศ. ในเดือนที่รายงาน การลงค้างในลักษณะเช่นนี้ทำให้ผู้ตรวจรายงานบัญชีสำนวนค้างสงสัยว่า เหตุใดต้องรอ ทำไมไม่ดำเนินการสอบพยานเลย และการลงเหตุค้างดังกล่าวเป็นการแสดงถึงการกระทำต่อสำนวนในอนาคตมิใช่ปัจจุบัน นอกจากนั้นยังทำให้ผู้ตรวจรายงานบัญชีสำนวนค้างเข้าใจผิดคิดว่า อัยการเจ้าของสำนวนไม่ได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดในเดือนนั้น ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(ปผ)/ว ๓๓๒ ลงวันที่

๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งปกติช่องเหตุที่ค้างจะลงว่าในเดือนนั้น ๆ ได้สั่งหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามเหตุที่ค้าง ดังนั้น ที่ถูกต้องในกรณีนี้จึงต้องลงเหตุค้างว่า อื่น ๆ สอบพยาน แล้วตามด้วยวันที่ เดือน พ.ศ. ที่ได้สอบพยาน นอกจากนั้นกรณีดังกล่าวยังมีผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างบางคนลงเหตุค้างว่า อื่น ๆ อยู่ระหว่างพบพยานเพื่อสอบข้อเท็จจริง จึงหวังว่าเมื่อได้อ่านบทความนี้แล้วผู้ปฏิบัติจะลงเหตุค้างได้ถูกต้อง

๒๗. มีพนักงานอัยการบางคนเข้าใจผิดและบอกผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างให้ลงเหตุสำนวนค้างในคดีแพ่งว่า อื่น ๆ รอเอกสารจากคู่ความ ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(ปผ)/ว ๓๓๒ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ข้อ ๒ วรรค ๓ กำหนดว่า เมื่อได้มีการสั่งดำเนินการใด ๆ และไม่ได้รับผลการดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ก็ให้ติดตามเร่งรัด โดยมีหนังสือเตือนให้ดำเนินการตามคำสั่งไปนั้นถัดจากวันที่ครบกำหนดหรือภายในสิ้นเดือน และถ้ามีเหตุจำเป็นใด ๆ ที่ทำให้ต้องเตือนล่าช้าเกินกว่ากำหนด ให้หมายเหตุลงไว้ให้ชัดแจ้งในแบบ อ.ก. ๔๐ ก. โดยคำนึงถึงกำหนดอายุความด้วย ซึ่งปกติแล้วเวลาพนักงานอัยการขอเอกสารจะกำหนดเวลาไว้ให้ตัวความส่งเอกสารเมื่อใด ซึ่งส่วนมากมักจะกำหนดเวลาไม่เกินหนึ่งเดือน เมื่อตัวความไม่ส่งเอกสารภายในกำหนด พนักงานอัยการก็ต้องมีหนังสือเตือน และลงใน อ.ก. ๔๐ ก. ว่าเตือนครั้งที่ ๑ เมื่อใด มิใช่ว่าต้องรอเอกสารจากตัวความซึ่งจะเท่ากับว่าในเดือนนั้น สำนวนดังกล่าวไม่มีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเลย เว้นแต่เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นกำหนดเวลานานเกินกว่าหนึ่งเดือน ก็ให้หมายเหตุความจำเป็นนั้นไว้ในแบบ อ.ก. ๔๐ ก. ตามหนังสือเวียนดังกล่าวข้อ ๒ วรรค ๒ ยังมีบางกรณีที่พนักงานอัยการขอเอกสารไปยังตัวความ แต่ก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่กำหนด ตัวความส่งหนังสือแจ้งว่าเอกสารยังหาไม่เจอขอขยายระยะเวลาในการส่งเอกสารไปอีกหนึ่งเดือน เช่นนี้ก็ต่อลงเหตุค้างว่า อื่น ๆ ตัวความขอผิดส่งเอกสาร แล้วตามด้วยวันเดือนปีที่ลงในหนังสือที่ตัวความแจ้งขอขยายระยะเวลา

๒๘. กรณีตัวความส่งเรื่องมาให้พนักงานอัยการว่าต่าง ขณะที่พนักงานอัยการกำลังรวบรวมพยานหลักฐาน ตัวความมีหนังสือแจ้งมาว่า ขอให้ชะลอการฟ้องไว้ก่อน เพราะลูกหนี้ขอเจรจาประนอมหนี้ กรณีดังกล่าวจะลงเหตุค้างว่าอย่างไร กรณีนี้จะต้องเหตุค้างว่า อื่น ๆ ตัวความขอให้ชะลอการฟ้องเพราะลูกหนี้ขอประนอมหนี้ เดือนต่อไปหากลูกหนี้ยังไม่แจ้งความคืบหน้า พนักงานอัยการก็ต้องสอบถามตัวความว่าการประนอมหนี้เป็นอย่างไร หากยังอยู่ระหว่างการเจรจาประนอมหนี้ ก็ต่อลงเหตุค้างว่า อื่น ๆ อยู่ระหว่างเจรจาประนอมหนี้ เดือนถัดไปหากการประนอมหนี้สำเร็จแต่ลูกหนี้ขอผ่อนชำระหนี้สามงวด ๆ ละหนึ่งเดือน ก็ต่อลงเหตุค้างว่า อื่น ๆ ลูกหนี้ขอผ่อนชำระหนี้

๒๙. ในคดีแพ่งที่พนักงานอัยการเป็นผู้แก้ต่าง ในระหว่างที่พนักงานอัยการยังไม่ได้ยื่นคำให้การ โจทก์ขอถอนฟ้อง ศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จะถือว่าสำนวนคดีที่ยังค้างอยู่ในระหว่างการดำเนินการของพนักงานอัยการเสร็จหรือไม่ กรณีนี้ตามที่กล่าวมาแล้วว่า หนังสือเวียนสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๒๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ กำหนดไว้ชัดเจนว่า คดีเสร็จได้แก่ ๑. คดีที่มีคำสั่งไม่รับดำเนินคดีและส่งเรื่องคืน หรือโอนสำนวนคดี ๒. คดีที่มีคำสั่งรับว่าต่างแก้ต่างและยื่นฟ้องหรือยื่นคำให้การหรือยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเริ่มคดี ๓. คดีอนุญาตตุลาการ คดีขอเฉลี่ยทรัพย์ ที่มีคำสั่งรับว่าต่างหรือแก้ต่าง ๔. งานตอบข้อหารือที่มีคำสั่งตอบข้อหารือหรือส่งเรื่องคืนหรือโอนสำนวนข้อหารือไปยังสำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย นอกนั้นถือว่าค้าง ดังนั้น พนักงานอัยการต้องยุติการดำเนินคดีและส่งเรื่องคืน หากยังไม่ได้มีหนังสือแจ้งและส่งเรื่องคืนไปยังตัวความก็ถือว่าคดีดังกล่าวยังไม่เสร็จยังต้องรายงานว่าเป็นสำนวนค้าง

๓๐. ในคดีแพ่งที่พนักงานอัยการเป็นผู้แก้ต่าง มีผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างลงสาเหตุที่ค้างว่า อื่น ๆ ครบกำหนดยื่นคำให้การวันที่.....ยื่นขอขยายคำให้การเมื่อวันที่.....อยู่ระหว่างรอฟังคำสั่งศาล แล้วตามด้วยวันที่ยื่นคำร้องขอขยายคำให้การ ผู้จัดทำสอบถามผู้เขียนว่าการลงเหตุที่ค้างเช่นนี้ถูกต้องหรือไม่ ในทรรศนะของผู้เขียนเห็นว่า ไม่ถูกต้องเพราะเป็นกระบวนการพิจารณาที่ยื่นต่อศาล ไม่ใช่การปฏิบัติต่อสำนวนตามหนังสือ

สำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(ปผ)/ว ๓๓๒ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ภายหลังที่รับสำนวน ซึ่งโดยปกติ ก่อนหรือขณะยื่นคำขอขยายยื่นคำให้การหรือภายหลังยื่นคำขอขยายยื่นคำให้การแต่รอฟังคำสั่งศาล พนักงานอัยการมักจะขอเอกสารจากตัวความ หรือเรียกพยานมาพบเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงอยู่แล้ว จึงควรลง สาเหตุค้ำตามหนังสือเวียนสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๒๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๓๑. มีผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้ำบางคนเข้าใจผิดว่า ในคดีว่าต่างคดีแพ่งการบันทึก ในรายงานบัญชีสำนวนค้ำให้ทราบว่าแต่ละคดีจะขาดอายุความเมื่อใด บันทึกเฉพาะเดือนแรกเท่านั้น เดือนต่อไปแม้ยังเป็นสำนวนค้ำก็ไม่ต้องบันทึก ในทฤษฎีของผู้เขียนเห็นว่า ตรابطที่ยังรายงานเป็น สำนวนค้ำก็ต้องบันทึกไว้ว่าอายุความจะขาดเมื่อใด เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมและป้องกันมิให้คดีต้อง ขาดอายุความ เพราะหากเดือนต่อ ๆ ไปไม่บันทึกไว้จะทำให้ผู้ตรวจรายงานบัญชีสำนวนค้ำเข้าใจผิดว่า ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้ำไม่ได้ระบุอายุความตามหนังสือเวียนกรมอัยการ ที่ มท ๑๒๐๓/ว ๕๐ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ซึ่งผลของการปฏิบัติตามหนังสือเวียนดังกล่าว ยังเป็นการสร้างระบบป้องกันคดี ขาดอายุความอีกด้วย นอกจากนั้นจะเป็นประโยชน์แก่หัวหน้าพนักงานอัยการเวลาที่ตรวจรายงานบัญชี สำนวนค้ำแต่ละเดือน จะได้ทราบว่าสำนวนของพนักงานอัยการคนใดกำลังจะขาดอายุความ ก็จะได้กำชับ กวดขันให้เจ้าของสำนวนเร่งดำเนินการเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดแก่ทางราชการ

๓๒. หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๒๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ กำหนดให้เจ้าของสำนวนคดีแพ่งบันทึกกิจกรรมที่ดำเนินการทุกครั้งใน อ.ก. ๑๓ เพื่อที่จะตรวจสอบและ แจนนับได้และให้บันทึกลงในบัญชีนัดทำการ (บ. ๒) เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถเก็บผลงานประจำเดือนได้ เช่น พบผู้แทนคดีกี่ครั้ง ขอเอกสารกี่ครั้ง พบพยานกี่ครั้งกี่คน แจ้งฐานะคดีกี่เรื่อง ขอเงินค่าธรรมเนียมกี่เรื่อง ยื่นคำขาดกี่เรื่อง หรืออื่น ๆ ก็เรื่อง ฟ้อง ฟ้องแย้ง อุทธรณ์ ฎีกา ก็เรื่อง ให้การ แก้อุทธรณ์ แก้อฎีกา ก็เรื่อง ยื่นคำร้อง คำขอ ก็เรื่อง ว่าความกี่เรื่อง สืบพยานกี่ปาก ทั้งนี้จะทำให้เจ้าหน้าที่ทำบัญชีสำนวนค้ำสะดวก ในการปฏิบัติงานและรวบรวมผลงานของพนักงานอัยการทุกคน โดยไม่ต้องไปคอยสอบถามพนักงานอัยการ ทีละคน ซึ่งบางครั้งจะต้องใช้เวลานานในการรวบรวมเพื่อทำรายงาน และในบางครั้งพนักงานอัยการก็ไม่ว่าง ต้องไปว่าความหรือบางครั้งก็ลาพักร้อน บางครั้งก็โยกย้ายไปสำนักงานอื่น แต่หากได้ลงกิจกรรมที่ดำเนินการไว้ ใน บ. ๒ ก็เกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน

๓๓. หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๒๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ กำหนดให้ส่งบัญชีสำนวนเสร็จ บัญชีสำนวนค้ำคดีแพ่ง (อ.ก. ๔๐ พ.) บัญชีแสดงการทำของ พนักงานอัยการคดีแพ่ง (อ.ก. ๕๐ พ.) บัญชี ๑๑ บัญชีความแพ่งที่เป็นโจทก์ว่าต่างแก้ต่าง ภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป แต่หากวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไปตรงกับวันหยุดราชการ กำหนดระยะเวลาส่งบัญชีสำนวนค้ำ คดีแพ่งจะขยายออกไปเป็นวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นหรือไม่ กรณีนี้หนังสือดังกล่าว ไม่ได้กำหนดไว้ ตามปกติการนับระยะเวลาถ้าวันสุดท้ายของระยะเวลาเป็นวันหยุดทำการตามประกาศ เป็นทางการหรือตามประเพณี ให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของ ระยะเวลา ทว่าในทฤษฎีของผู้เขียนเห็นว่าโดยส่วนใหญ่จำนวนคดีแพ่งของแต่ละสำนักงานมีไม่มากนัก การจัดทำรายงานสำนวนค้ำใช้เวลาไม่มากเหมือนกับคดีอาญา ดังนั้น ระยะเวลาจึงไม่ควรขยายออกไป จึงเห็นว่าในกรณีนี้หากวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไปตรงกับวันหยุดราชการก็ควรเร่งส่งรายงานบัญชีสำนวนค้ำ ออกจากสำนักงานก่อนวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป

๓๔. หนังสือกรมอัยการที่ มท ๑๐๐๑/ว ๑๓ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๖ กำหนดให้เสนอ บัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) ไปพร้อมกับรายงานบัญชีสำนวนค้ำ (อ.ก. ๔๐) นอกจากนั้นหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๑๘.๔/ว ๒๐๕ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ได้กล่าวถึง

การจัดเก็บข้อมูลลงในบัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) เก็บจากข้อมูลในหลายสารบบ เช่น ในช่องตรวจสำนวนปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (เว้นแต่สำนวนฟ้องด้วยวาจาเก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๔) เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๑ ช่องตรวจสำนวนปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ส่งตัวมา (คดีธรรมดา) เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๒ ช่องตรวจสำนวนปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (คดีเปรียบเทียบ) เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๒ ก. ช่องตรวจสำนวนไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๓ ช่องตรวจสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๑๒ ช่องตรวจสำนวนแก้ต่างคดีอาญา เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๕ ช่องตรวจสำนวนดำเนินคดีแพ่ง เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๕ ก. ช่องว่าความเก็บข้อมูลจากบัญชีนัดทำการ (บ. ๒) ผู้เขียนขอสรุปการกรอกแบบพิมพ์บัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) ดังนี้

- การกรอกแบบพิมพ์บัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) ให้กรอกจำนวนสำนวนที่พนักงานอัยการแต่ละคนเป็นเจ้าของสำนวนเท่านั้น ห้ามมิให้นำจำนวนการตรวจสำนวนของพนักงานอัยการแต่ละคนไปรวมในช่องการตรวจสำนวนของหัวหน้าพนักงานอัยการ ส่วนบรรทัดใดไม่มีข้อมูลสถิติที่จะลงก็ไม่ต้องกรอกตลอดทั้งบรรทัด

- ในช่องตำแหน่งให้ลงชื่อย่อตามคำสั่ง เรื่อง การใช้คำย่อเรียกชื่อส่วนราชการ ตำแหน่ง และการกำหนดเลขที่หนังสือออกของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด (ปัจจุบันใช้คำสั่งสำนักงานอัยการสูงสุดที่ ๑๕๗๕/๒๕๖๔ ตามหนังสือเวียนสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๕(คก ๒)/ว ๓๒๗ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๔)

- ถ้าเดือนใดพนักงานอัยการผู้ใดเป็นคณะทำงานร่วมตรวจสำนวนให้ลงในช่องหมายเหตุว่า “คณะทำงาน.....เรื่อง”

- ในสำนักงานที่มีการดำเนินคดีอาญา ถ้าเดือนใดพนักงานอัยการผู้ใดดำเนินการเรื่องประเภทคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ให้ลงในช่องเป็นกรรมการฯ ว่า “ป.วิ.อ.ม. ๗๒ (๒).....เรื่อง” หรือ “ป.วิ.อ.ม. ๙๐.....เรื่อง” ด้วย

- ในสำนักงานที่มีการดำเนินคดีอาญา ถ้าเดือนใดพนักงานอัยการผู้ใดแถลงการณ์ด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือให้ลงในช่องหมายเหตุว่า “แถลงการณ์.....เรื่อง”

- เมื่อพนักงานอัยการไปเลื่อนคดี หรือไปฟังวันนัด ฟังคำสั่ง ฟังคำพิพากษา หรือไปแถลงการณ์ด้วยวาจา ไม่นับเป็นการว่าความ

- ในช่องว่าความคดีอาญาที่มีการปฏิเสธจะรวมคดีที่ปฏิเสธเกินจำนวนพยานที่สืบไม่ได้ เพราะคดีอาญาที่ปฏิเสธจะต้องมีการสืบพยานเรื่องละอย่างน้อย ๑ ปากจึงจะถือเป็นว่าความ ๑ เรื่อง

อนึ่ง ช่องตรวจสำนวนดำเนินคดีแพ่ง เรื่อง และช่องว่าความดำเนินคดีแพ่ง เรื่อง ในปัจจุบันไม่มีการกรอกสถิติในแบบ อ.ก. ๕๐ แล้ว เนื่องจากตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส(สสท.)๐๐๑๘/ว ๒๙๐ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ (ซึ่งต่อมาได้ถูกยกเลิกโดยหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๒๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓) ได้กำหนดแบบรายงานบัญชีสำนวนค้างคดีแพ่งทั้งการตรวจสำนวนและการว่าความแยกออกมาต่างหากจากคดีอาญา

๓๕. แม้ว่าแบบ อ.ก. ๕๐ ใช้มาเป็นเวลานานแล้วแต่เจ้าหน้าที่ธุรการบางคนก็ยังสงสัยและได้มาสอบถามผู้เขียนว่า คดีที่ยื่นฟ้องศาลและจำเลยให้การรับสารภาพ โจทก์จำเลยไม่ได้สืบพยานศาลพิพากษาลงโทษจำเลย ถือเป็นคดีที่อัยการว่าความหรือไม่ กรณีนี้หนังสือกรมอัยการที่ ๒/๒๔๗๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๗๗ กำหนดให้เป็นคดีที่อัยการว่าความ เท่ากับว่าการว่าความได้จำนวน ๑ เรื่องแต่ไม่ได้จำนวนปากจากการสืบพยาน

หากนัดแรกของการสืบพยาน จำเลยให้การปฏิเสธแต่ไม่มีการสืบพยานในวันนั้นจะให้พนักงานอัยการลงผลงานในบัญชีนัดทำการ บ. ๒ ว่าได้ว่าความจำนวน ๑ เรื่องได้หรือไม่ กรณีนี้หนังสือ

กรมอัยการ ด่วนมาก ที่ มท ๑๒๐๓/ว ๙๔ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๘ ได้กล่าวถึงว่า ในช่อง “ว่าความ ปฏิเสธ” (โทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป หรือโทษอย่างอื่น) ได้ลงไว้ว่าได้ความปฏิเสธ ๑ เรื่อง แต่ในช่อง “สืบพยาน” ลงขีด (-) ไว้แสดงว่ามีได้สืบพยานแม้แต่ปากเดียวนั้น ยังไม่ถูกต้องเพราะตามระเบียบการว่าความที่จำเลยปฏิเสธนั้นจะต้องมีการสืบพยานอย่างน้อย ๑ ปาก จึงจะสำรวจได้ว่า ได้ว่าความ ๑ เรื่อง และในบางครั้งก็ลงว่าได้ความปฏิเสธรวม ๒ เรื่อง แต่ช่องสืบพยานลงไว้ว่าสืบพยาน ๑ ปากซึ่งไม่ถูกต้องเช่นเดียวกันเพราะจำนวนความที่ว่านั้นตามปกติไม่น่าจะมากกว่าจำนวนพยานที่สืบ

๓๖. ในคดีอาญากรณีที่มีการสืบพยานครั้งแรกพนักงานอัยการจะได้ทั้งจำนวนเรื่องและจำนวนปาก (ต้องเป็นกรณีที่มีการสืบพยานจริง ๆ มิใช่กรณีที่ในวันสืบพยานแล้วมีการเลื่อนไป กรณีดังกล่าวจะยังไม่ได้จำนวนเรื่องและจำนวนปาก) หากมีการสืบพยานครั้งต่อไปจะได้เฉพาะจำนวนปากเท่านั้นไม่ได้จำนวนเรื่อง ภายหลังต่อมาพนักงานอัยการคนที่สองมารับสำนวนต่อจากคนแรกและมีการสืบพยานครั้งแรกก็ถือว่าได้ผลงานการว่าความ ๑ เรื่อง ส่วนจำนวนปากก็แล้วแต่จำนวนพยาน ครั้งต่อไปเมื่อสืบพยานสำนวนนี้อีกก็จะได้ผลงานเฉพาะจำนวนปากเท่านั้นเหมือนกับอัยการคนแรก การสืบพยานไม่จำกัดว่าจะเป็นการสืบพยานโจทก์หรือสืบพยานจำเลย กรณีการสืบพยานจำเลยแม้พนักงานอัยการไม่ได้ซักค้านพยานจำเลยก็ได้จำนวนเรื่องและปากหากเป็นการสืบพยานครั้งแรกของพนักงานอัยการผู้นั้นซึ่งแตกต่างจากการสืบพยานในคดีแพ่งที่ให้นับจำนวนเรื่องทุกครั้งที่มีการสืบพยานไม่ว่าจะเป็นเรื่องเดิมหรือไม่ ส่วนจำนวนปากให้นับจำนวนทุกครั้งที่มีการสืบพยานไม่ว่าจะเป็นพยานคนเดิมหรือไม่ (ดูรายละเอียดจากหัวข้อถัดไป)

๓๗. หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๒๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ได้กำหนดให้แนบบัญชีแสดงการทำของพนักงานคดีแพ่ง (อ.ก. ๕๐ พ.) ไปกับบัญชีสำนวนค้ำคดีแพ่ง (อ.ก. ๕๐ พ.) โดยบัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการคดีแพ่ง (อ.ก. ๕๐ พ.) เป็นบัญชีที่แสดงผลงานที่พนักงานอัยการได้กระทำลงในเดือนนั้น โดยจะไม่กระทบกับจำนวนสำนวนที่ได้รับ เมื่อดำเนินกิจกรรมใดต่อสำนวนหนึ่งครั้งจะได้ผลงานหนึ่งเรื่องเสมอ ถ้ามีกิจกรรมหลายครั้งในสำนวนเดียวกันก็จะได้ผลงานทุกครั้งเสมอไป การพบพยานหรือสืบพยานแม้คนเดียวกันหลายครั้ง ก็จะได้ผลงานจำนวน “คน” และจำนวน “ปาก” เท่ากับจำนวนครั้งที่พบหรือสืบพยาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ให้แสดงผลงานการดำเนินการของพนักงานอัยการผู้เป็นเจ้าของสำนวนในเดือนนั้น
- ให้เจ้าของสำนวนบันทึกกิจกรรมที่ดำเนินการทุกครั้งใน อ.ก. ๑๓ เพื่อที่จะตรวจสอบและแนบได้และให้บันทึกลงในบัญชีนัดทำการ (บ. ๒) เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถเก็บผลงานประจำเดือนได้
- เมื่อมีการนัดหมายทำกิจกรรมให้เจ้าของสำนวนบันทึกในบัญชีนัดทำการ (บ. ๒)
- ช่อง “พบผู้แทนคดี ขอเอกสาร พบพยาน” ให้นับจำนวนครั้งที่พบในเดือนนั้นไม่ว่าจะเป็นสำนวนเดียวกันหรือไม่
- ช่อง “แจ้งฐานะคดี ขอเงินค่าธรรมเนียม ยื่นคำขาด” ให้นับจำนวนสำนวนที่ดำเนินการ
- ช่อง “อื่น ๆ” ระบุ ให้กรอกงานอื่นที่เกี่ยวกับงานตรวจสอบสำนวน เช่น การเตือนต่าง ๆ ให้นับจำนวนสำนวนที่ดำเนินการ
- ช่อง “ฟ้อง ฟ้องแย้ง อุทธรณ์ ฎีกา” “ให้การ แก้อุทธรณ์ แก้ฎีกา” “ยื่นคำร้อง คำขอ” “ประนอม อนุญาโต” ให้นับจำนวนสำนวนที่ดำเนินการ
- กรณีในสำนวนเดียวกันมีทั้งให้การและฟ้องแย้ง ให้นับจำนวนลงในช่อง “ฟ้อง ฟ้องแย้ง อุทธรณ์ ฎีกา” และช่อง “ให้การ แก้อุทธรณ์ แก้ฎีกา”
- ช่องว่าความ “เรื่อง” ให้นับจำนวนทุกครั้งที่มีการสืบพยานไม่ว่าจะเป็นเรื่องเดิมหรือไม่
- ช่องว่าความ “ปาก” ให้นับจำนวนทุกครั้งที่มีการสืบพยาน ไม่ว่าจะเป็นพยานคนเดิมหรือไม่

๓๘. มีพนักงานอัยการสอบถามผู้เขียนว่าสำนวนตอบข้อหาหรือในคดีแพ่งหากดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเดือนที่รับจะถือเป็นสำนวนค้างและจะต้องรายงานใน อ.ก. ๔๐ พ. และ อ.ก. ๔๐ ก. หรือไม่ กรณีนี้มีหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส(สผป.)๐๐๑๘/ว ๑๙๕ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การตอบข้อหาหรือ ในหนังสือเวียนดังกล่าวได้กล่าวถึงว่า การรับเรื่องที่เป็นข้อหาหรือให้รับเป็นสำนวนตอบข้อหาหรือ และลงสารบบสำนวนตอบข้อหาหรือ และให้รับพิจารณาตอบข้อหาหรือโดยไม่ชักช้า การตอบข้อหาหรือเกี่ยวกับ คดีที่ขอให้ว่าต่างหรือแก้ต่างให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเข้าใจเห็นเสนอตามลำดับชั้นถึงอธิบดี ส่วนการตอบข้อหาหรือในกรณีที่ไม่มีกรขอให้ว่าต่างหรือแก้ต่าง ให้พนักงานอัยการผู้ตรวจสำนวนทำความเข้าใจ เห็นจนถึงอัยการสูงสุดหากข้อหาหรือไต่ถามค้างอยู่ให้รายงานในบัญชีสำนวนค้างประจำเดือน และให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเร่งรัดให้พิจารณาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (ใน อ.ก. ๔๐ พ. ลงสถิติ ในช่องคดีอื่น ๆ)

๓๙. ตามหนังสือกรมอัยการ ที่ น.ว. ๓๔/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๙๙ ได้กำหนด แนวทางปฏิบัติการคุมสำนวนค้างว่า เมื่อพนักงานอัยการถูกแต่งตั้งไปรับราชการ ณ จังหวัดอื่น ให้ทำบัญชี สำนวนที่ค้างซึ่งอยู่ในหน้าที่ของตนเสนออัยการจังหวัดพร้อมด้วยสำนวน เพื่อให้อัยการจังหวัดจะได้พิจารณา มอบหมายงานต่อไป และตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๑/ว ๑๐๔ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๓/ว ๙๔ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕ หนังสือสำนักงาน อัยการสูงสุดที่ อส(สผค.)๐๐๐๓/ว ๔๒๓ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส (สผป.)๐๐๑๘/ว ๙ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๘ ได้กำหนดให้พนักงานอัยการในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับการ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นในกรุงเทพมหานคร และพนักงานอัยการในจังหวัดอื่นซึ่งได้รับ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือให้ปฏิบัติหน้าที่อื่นในจังหวัดเดียวกัน ให้ส่งมอบสำนวนทั้งสำนวนคดีแพ่งและ คดีอาญาทั้งหมดคืนสำนักงานเดิม หากเห็นว่ามีความจำเป็นพิเศษอย่างยิ่งที่ไม่อาจก้าวล่วงได้หรือ จะเสียหายแก่ราชการ ก็ให้ขออนุมัติต่ออัยการสูงสุดให้มีคดีติดตัวเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งต่อมาภายหลังก็มีหนังสือ สำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๓(ปผ)/ว ๓๕๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ แจ้งให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ตามหนังสือที่กล่าวมา

๔๐. ตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๓(ปผ)/ว ๓๓๒ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ กำหนดให้ พนักงานอัยการส่งอย่างหนึ่งอย่างใดให้แล้วเสร็จหรือสั่งดำเนินการใด ๆ โดยเร็วหรืออย่างช้าภายใน สิ้นเดือน เพราะฉะนั้น หากพนักงานอัยการไม่ได้ส่งอย่างหนึ่งอย่างใดภายในสิ้นเดือน แต่ส่งอย่างหนึ่งอย่างใด ภายหลังสิ้นเดือน เช่น ส่งสอบสวนเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างไม่ต้องรายงาน ว่า สำนวนค้างเพราะเหตุส่งสอบสวนเพิ่มเติม โดยเหตุที่ค้างก่อนหน้าส่งสอบสวนเพิ่มเติมค้างด้วยเหตุใด ก็ยังคงต้องลงรายงานค้างด้วยเหตุนั้น ซึ่งต่อมาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๓(สท)/ว ๓๖๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ เรื่อง การลงบัญชีชี้แจงเหตุที่สำนวนค้าง การจัดทำและเร่งรัดรายงานสถิติคดี ได้กล่าวถึงหนังสือเวียนที่ ว ๓๓๒ ดังกล่าวว่า ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างที่เกี่ยวข้องจำนวนมากยังขาด ความเข้าใจและปฏิบัติตามหนังสือเวียนดังกล่าวไม่ถูกต้อง ส่งผลให้รายงานสถิติคดีคลาดเคลื่อน ดังนั้น เพื่อให้การรายงานสถิติคดีที่เกี่ยวข้องมีสถิติที่มีความถูกต้องตรงกันและเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นสมควรให้ปฏิบัติดังนี้ โดยกรณีที่พนักงานอัยการส่งสำนวนหรือสั่งให้ดำเนินการใด ๆ ภายหลังสิ้นเดือน เช่น สอบสวนเพิ่มเติม แจ้งฐานะคดี ขอเงินค่าธรรมเนียม ขอเอกสาร (ยกเว้นรอสั่งตัว) ฯลฯ ให้จัดทำรายงานเฉพาะการดำเนินการต่อสำนวนที่กระทำภายในเดือนนั้น ส่วนการดำเนินการภายหลังสิ้นเดือน ซึ่งเป็นเดือนถัดไป ไม่ต้องรายงานในรายงานบัญชีสำนวนค้าง ยกตัวอย่าง สำนวนที่รับในเดือนมกราคม หากพนักงานอัยการยังไม่ได้ส่ง แต่ไปส่งสอบสวนเพิ่มเติมในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ รายงานบัญชีสำนวนค้างของเดือน มกราคมต้องลงเหตุค้างว่ายังไม่ได้ส่งพร้อมหมายเหตุ ส่วนการส่งสอบสวนเพิ่มเติมในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ เป็นการส่ง

ดำเนินการหลังสิ้นเดือนมกราคมแล้ว ซึ่งเป็นการดำเนินการต่อสำนวนที่จะต้องไปรายงานในบัญชีสำนวนค้างของเดือนกุมภาพันธ์ มิใช่拿來รายงานบัญชีสำนวนค้างเดือนมกราคม ทั้งนี้ ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างไม่จำเป็นต้องรอการดำเนินการของพนักงานอัยการหลังสิ้นเดือน และจะได้ตัดยอดสถิติของรายงานบัญชีสำนวนค้าง ณ สิ้นเดือนทำให้มีเวลาในการจัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างมากขึ้น อีกทั้งสามารถส่งรายงานบัญชีสำนวนค้างไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๔๑. สำนักงานอัยการสูงสุดได้ยกเลิกระยะเวลาการส่งคดีอีก ๔ วันทำการของเดือนถัดไป โดยให้พนักงานอัยการมีระยะเวลาการส่งคดีภายในสิ้นเดือน เท่ากับว่าสถิติคดีของทั้ง อ.ก. ๔๐ และ บ. ๖ จะคิดสถิติถึงสิ้นเดือนเหมือนกัน ทำให้สถิติของรายงานทั้งสองประเภทในหลาย ๆ ช่องตรงกัน เช่น อ.ก. ๔๐ ประเภทสำนวน ส. ๑, ส. ๒, ส. ๓ ในช่องค้างมาจากเดือนก่อนเรื่อง ช่องรับใหม่ในเดือนนี้เรื่อง ช่องรวมเรื่อง ช่องรวมเสร็จไปในเดือนนี้เรื่อง ช่องรวมค้างไปเรื่อง จะต้องมียุติเท่ากับ บ. ๖ บัญชี ๑, ๗, ๘ ช่องค้างมา (เรื่อง) ช่องรับใหม่ (เรื่อง) ช่องรวม (เรื่อง) ช่องรวมเสร็จไป (เรื่อง) ช่องค้างไป (เรื่อง) ของบรรทัดรวมทั้งสิ้น และ อ.ก. ๔๐ ประเภทสำนวน ส. ๒ ก. ในช่องค้างมาจากเดือนก่อนเรื่อง ช่องรับใหม่ในเดือนนี้เรื่อง ช่องรวมเรื่อง ช่องรวมเสร็จไปในเดือนนี้เรื่อง ช่องรวมค้างไปเรื่อง จะต้องมียุติเท่ากับ บ. ๖ บัญชี ๖ ช่องค้างมา (เรื่อง) ช่องรับใหม่ (เรื่อง) ช่องรวม (เรื่อง) ช่องรวมเสร็จไป (เรื่อง) ช่องค้างไป (เรื่อง) ดังนั้น ก่อนที่จะส่งรายงานทั้งสองประเภทออกจากสำนักงาน ผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้างต้องตรวจสอบดูว่าสถิติของรายงานทั้งสองประเภทถูกต้องตรงกันหรือไม่ โดยเฉพาะสำนักงานที่ผู้จัดทำ อ.ก. ๔๐ กับ บ. ๖ เป็นคนละคนกัน เมื่อทั้งสองคนทำรายงานดังกล่าวเสร็จแล้ว ก็ต้องตรวจสอบก่อนว่าสถิติของรายงานทั้งสองประเภทถูกต้องตรงกัน ทั้งนี้ เพื่อสถิติของสำนักงานอัยการสูงสุดจะได้ไม่คลาดเคลื่อน

๔๒. มีความเข้าใจผิดและนำมาเรียกปะปนกัน คำว่า สำนวน ส. ๑ คำนี้เป็นภาษาพูดไม่ใช่ภาษาเขียน ลองสังเกตดูในหนังสือเวียนต่าง ๆ เวลากล่าวถึงสำนวน ส. ๑ จะไม่เขียนคำว่า สำนวน ส. ๑ แต่จะใช้คำว่า สำนวนความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา แต่เวลาพูดยาวเกินไป จึงเรียกสั้น ๆ ว่า สำนวน ส. ๑ แต่ถ้าพูดว่า ส. ๑ โดยไม่มีคำว่าสำนวนอยู่ด้วย จะหมายถึง สารบบรับความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ส่วนคำว่า ส. ๔ เป็นสารบบฟ้องความอาญา ไม่ใช่ประเภทสำนวน ยังมีหลายคนที่ยังเรียกสับสนปนเปกัน ลองดูในแบบ อ.ก. ๔๐ รายงานบัญชีสำนวนค้าง ประเภทสำนวนแบ่งเป็น ๗ ประเภท ประเภท ๑ คือสำนวน ส. ๑ แต่ในรายงานใช้คำว่า สำนวนปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา

๔๓. ประการสุดท้าย ผู้เขียนขอกล่าวถึงคำบางคำที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ธุรการมักจะเขียนผิดเป็นประจำ คำเหล่านั้นเป็นคำที่ใช้เรียกขานแบบพิมพ์ที่เป็นไวยากรณ์ เช่น คำว่า อ.ก. ๑, อ.ก. ๔, อ.ก. ๑๓, อ.ก. ๑๔, อ.ก. ๔๐, อ.ก. ๔๐ ก. ฯลฯ หลังคำว่า อ.ก. ต้องเว้นวรรคหนึ่งเคาะแล้วตามด้วยตัวเลขเช่นเดียวกับแบบพิมพ์ที่เป็นสารบบ ส. ๑, ส. ๒, ส. ๓, ส. ๔, ส. ๕ ก. ฯลฯ หรือแบบพิมพ์ที่เป็นบัญชี เช่น บ. ๒, บ. ๖, บ. ๗ เป็นต้น ทั้งนี้ ลักษณะการเขียนดังกล่าวดูได้จากหนังสือประมวลระเบียบข้อบังคับและหลักปฏิบัติราชการของกรมอัยการ เล่ม ๑ พ.ศ. ๒๕๐๓ และเล่ม ๒ พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งเหมือนกับการเขียนชื่อของพระราชบัญญัติหรือระเบียบต่าง ๆ ที่มีคำว่า พ.ศ. อยู่ท้ายชื่อ หลัง พ.ศ. จะเว้นหนึ่งเคาะแล้วตามด้วยตัวเลข แต่มีหนังสือเวียนบางฉบับรวมถึงคู่มือของบางสำนักงานเขียนผิด เช่น เขียนคำว่า อ.ก. แล้วตามด้วยตัวเลขโดยไม่เว้นวรรคหรือบางครั้งคำว่า อ.ก. ก็เขียนเป็นอก. แล้วตามด้วยตัวเลขที่เขียนติดกัน หากเขียนผิดกันจนเคยชิน ต่อไปคงไม่รู้ว่าที่ถูกต้องเขียนอย่างไร ผู้เขียนจึงขอฝากเรื่องนี้ไว้กับคนรุ่นหลังด้วย

อนึ่ง เนื่องจากผู้เขียนไม่ได้ปฏิบัติงานที่สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงาน
วิชาการ ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่จะมีการกำหนดแบบรายงานบัญชีสำนวนค้ำ
คดีปกครองแยกออกมาจากรายงานบัญชีสำนวนค้ำคดีแพ่ง เนื้อหาของบทความจึงไม่ได้กล่าวถึงการตรวจ
รายงานบัญชีสำนวนค้ำคดีปกครอง

.....
(ปรับปรุง ๑๗/ธ.ค./๒๕๖๕)